

KIERTOKIRJEKOKOELMA

1988

Nro 1

Kiertokirje nro 1/88

**Pääjohtaja Pekka Tarjanteen uudenvuodentervehdys
Posti- ja telelaitoksen henkilökunnalle**

**"Mitä korkeammalle tasolle elinkeinot ja kauppa
kohoavat, sitä enemmän ne käyttävät postia,
samoin kuin tämä vuorostaan edistää edellisten kehitystä."
Borgå Tidning 5.12.1840**

Vuosi 1988 on Suomen Posti- ja telelaitoksen juhluvuosi. Jo 350 vuoden ajan olemme hoitaneet tärkeää viestinviejän tehtävää. Kauttamme ovat kulkeneet valtakunnan viralliset käskyt ja määräykset, hallitsijoiden julistukset ja viranomaisten raportit. Olemme myös välittäneet liikekirjeenvaihtoa, tarjouksia ja sopimuksia. Olemme kuljettaneet onnentoivotuksia, terveisiä ja tervehdyksiä, suruviestejä ja rakkaudentunnustuksia. Miljoonia ja taas miljoonia viestejä on kulkenut avullamme ihmisten kesken.

Posti- ja telelaitos julkaisee ensi toukokuussa juhluvuoden kunniaksi yli tuhatsivuisen "Suomen postin historian". Olen historiatoimikunnan puheenjohtajana voinut seurata teoksen valmistumista, ja käytössäni on ollut kirjan tekijän FT Jukka-Pekka Pietiäisen käsikirjoitus. Pitkän 350-vuotisen historian ajalta löytyy paljon mielenkiintoisia yksityiskohtia. Mutta tärkeää on saada selville ne taustatekijät ja yhteiskunnallisen kehityksen vaikutukset, jotka ovat vaikuttaneet laitoksemme toimintaan.

Kun syyskuun 6. päivänä 1638 Ruotsin hallitus hyväksyi Tukholmassa postitaksan Suomen ensimmäiselle postilinjalle, oli tärkeimpänä syynä suurvallan reuna-alueiden sitominen tiiviimmin valtakunnan hallintoon. Postinkulku järjestettiin ainutlaatuisella tavalla maataomistavien talonpoikien varaan. Postilinjalla oli parin peninkulman välein valantehneitä talonpoikia eli postiljooneja, jotka panivat renkinsä tai poikansa hoitamaan varsinaisen postinkuljetuksen.

Postinkuljettajan oli postitaloa lähestyessään torvea töräyttämällä ilmoitettava postin tulosta. Postia oli seuraavan postinviejän hankkiuduttava välittömästi kuljettamaan ripeästi eteenpäin vuorokauden ajasta tai säästä riippumatta. Postinkuljettajan tunnuksena oli vaakunamerkki rinnassa, postitorvi kaulassa ja keihäs kädessä petojen ja varkaitten varalta.

Postia kuljetettiin aluksi jalan ja ratsain, ja tieyhteyksien parannuttua otettiin kärryt avuksi. Autonomian aikana alkoi elinkeinoelämä käyttää postinkuljetusta entistä enemmän, ja luku- ja kirjoitustaidon leviessä yhä useammat tarvitsivat postia kirjeiden lähettämiseen ja sanomalehtiensä saamiseen. Höyrylaivat ja rautatiet tekivät postinkuljetuksesta ennennäkemättömän nopeaa.

Itsenäisyyden aika on merkinnyt elinkeinoelämän ja tekniikan kehittymisen johdosta tietoliikenteen monikertaistumista. Posti- ja telelaitos on koko 350-vuotisen historiansa ajan ollut yhteiskunnan toiminnan kannalta elintärkeä palvelulaitos, joka on täyttänyt valtiohallinnon, elinkeinoelämän ja yksityisten kansalaisten vaatimukset viestien viemiseksi eteenpäin nopeasti ja turvallisesti.

Olemme ylpeitä pitkästä ja rikkaasta historiastamme. Tiedämme sen antavan vankan pohjan tämän päivän toiminnallemme ja huomisen rakentamiselle. Siksi vietämme juhluvoittemmekin työn ääressä. Pyrimme käyttämään mahdollisimman tehokkaasti hyväksi pitkän historian suoman lisäedun. PostiTelen 350-vuotisjuhluvuosi nostaa kaiken toimintamme suuren huomion kohteeksi. Huomio lisää odotuksia ja tarjoaa erinomaisen mahdollisuuden osoittaa, mihin pystymme. Tiedämme, että toimintamme niin postitoimessa kuin teletoinnessakin kestää kovan kansainvälisen vertailun. Siksi panostamme juhluvoiton näkymiseen ja kuulumiseen. Jokainen postiteleläinen saa juhluvoiton huomioarvosta lisäpönttä oman työtehtävänsä suorittamiseen.

"On fantastista elää juuri tällaisena aikana."

John Naisbitt 1984

Yhteiskunnallinen keskustelumme on kokenut viime aikoina tervetullutta uudistumista. Kansakunnan kohtalonkysymyksiä ei enää peilata pelkästään "kansainvälisen kilpailukyvyyn" näkökulmasta. Tähän on sisältynyt vahvasti ajatus uhrauksista, joita milloin milläkin alalla tai alueella on tehtävä yhteisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Nyt sitten puhutaan "hallitusta rakennemuutoksesta".

Taloudellinen kehitys on ollut maassamme varsin suotuisaa. Vienti on viime vuosina kasvanut tuontia nopeammin, investointiaste on ollut korkeammalla tasolla kuin OECD-maissa keskimäärin ja kotitalouksien käytettävissä olevat reaalitytulot ovat kasvaneet koko 80-luvun ajan.

Kansalaiset ovat kuitenkin kokeneet myönteisenkin taloudellisen kehityksen aikana epävarmuutta ja pelkoa. Työttömyysongelmaa ei ole pystytty poistamaan. Tosin työttömyysaste on meillä pysynyt noin viiden prosentin tasolla kun se Länsi-Euroopassa on kohonnut neljänä viime vuonna kahdeksaan prosenttiin. Erityisesti alueellisesti työttömyys on kuitenkin meilläkin vaikea ongelma, joka painaa yleistä mielipidettä.

Koko yhteiskuntakehitystä kourii syvästi nyt rakennemuutos, jota leimaavat taloudellinen yhdyntyminen, kiristynyt kilpailu ja tietotekniikan vahva läpimurto. Tämä koskee alueellisten ongelmien ohella koko tuotannon ja teollisen toiminnan perusteellista muuttumista. Savupiipputeollisuudesta siirrytään tietoyhteiskunnan uusille kasvu-alueille.

Posti- ja telelaitos toimii tietotekniikan ja tietoliikenteen alueella. Se on tulevaisuuden tietoyhteiskunnan avainalue, jossa kehittyvä tietoliikenne ja automaattinen tietojenkäsittely yhdyntyvät tietoyhteiskunnan elintärkeäksi perusrakenteeksi. Hallitun rakennemuutoksen onnistuminen edellyttää paitsi edellä mainittuja periaatteellisia ratkaisuja myös vahvaa rakennustyötä huipputason televiestinnän edellytysten luomiseksi.

350

Yhteiskunnan muuttuminen asettaa PTL:lle uudet haasteet. Myös meidän on muututtava, jotta toimintamme vastaisi tietoyhteiskunnan vaatimuksia. Kilpailu kiristyy myös tietoliikenteessä, kansainvälistyminen jatkuu ja meiltä edellytetään entistä korkeampaa teknistä osaamista. Siksi uudistamme myös toimintamallimme: muuttumme uusimuotoiseksi valtion liikelaitokseksi.

Sisäinen muutoskehitys on ollut käynnissä jo vuosia, ja se jatkuu vielä vuosia. Varsinainen Posti- ja telelaitosta koskeva liikelaitoslaki on tulossa eduskunnan käsitteilyyn, ja odotamme sen astuvan voimaan vuoden kuluttua. Nyt alkavan vuoden alusta otamme käyttöön yhtymähallintomallin, jossa vanha ja jäykkä laitoshallinto on purettu ja keskushallintoa on kevennetty.

Posti- ja telelaitos on kahden päätoimialan, PTL-Postin ja PTL-Telen, sekä palvelu- ja tukiyksiköiden muodostama yhtymäorganisaatio. Organisaatiota kehitetään vaihteittain yritysmäisempään suuntaan lähelle yksityisten monialayritysten ohjausjärjestelmää. Olemme päässeet varsin pitkälle siinä kehityksessä, jossa postitoimen ja teletoimen organisaatioita on rakennettu suhteellisen itsenäisiksi tulosityksikköorganisaatioiksi. Kyseessä on harkittu rakenteellinen hajauttaminen ja vanhan virastobyrokratian purkaminen.

Uskon, että mittavat organisaatiomuutokset ovat herättäneet paljon kysymyksiä kaikkialla PTL:ssä. Missä nyt olemme? Muuttuuko muutakin kuin yksikön nimi? Kuka vastaa tulevaisuudessa siitä ja tästä?

Vastaukset näihin kysymyksiin alkavat muotoutua. Uusia toimintamalleja on hyväksytty, ja niitä on ruvettu käytännössä testaamaan ja kehittämään. Saamme arvokasta kokemusta käytännön tilanteista, ja tehtävämme on katsoa, miten uusimuotoinen ajattelu ja toiminta auttaa meitä pääsemään tavoitteisiimme. Sananmukaisesti rakennamme itse tulevaisuuttamme.

Liikelaitosuudistus ei ole taikasana, joka yhdessä hetkessä kääntää olemassaolevan ympäri. Jokaiselta postitelelailaiselta odotetaan uutta ajattelua, joka mahdollistaa joustavan, asiakaskeskeisen palvelun. Ei riitä, että orkesterin soittimet ovat vireessä ja nuotit ovat hyvässä järjestyksessä. Soittajien taito, tahto ja yhteistyö vasta ratkaisevat kokonaistuloksen.

**"Haaste on suuri; menestys riippuu
ainoastaan omasta tahdonvoimastamme."**

Akio Morita

"Made in Japan" 86

Yrityksen menestymistä mitataan taloudellisen tuloksen avulla. Mittari on hyvä ja selkeä, mutta nykyaikainen yritys joutuu huolehtimaan monista muistakin asioista. Markkinaosuuksien säilyttämiseksi joudutaan joskus panostamaan poikkeuksellisen paljon, ja tulokset saattavat näkyä vasta vuosien kuluttua.

Posti- ja telelaitoksen taloudellinen tulos on jo useana vuonna ollut hyvä. Vuosi 1987 oli ennakkotietojen valossa jatkoa hyvälle taloudelliselle kehitykselle. Ylijäämä muodostuu ainakin edellisvuosien tasolle. Vuonna 1986 ylijäämä oli vajaa 800 miljoonaa markkaa ja vuonna 1985 noin 810 miljoonaa markkaa.

Hyvään tulokseen vaikutti olennaisesti tietoliikenteen nopea kasvu ja hyvä kustannuskehityksen hallinta. Reaalitulolla mitattu volyyymi kasvoi vuodesta 1986 vuoteen 1987 yhteensä 11 prosenttia. Viimeisten kymmenen vuoden aikana kasvu on ollut keskimäärin vuotta kohden 7 prosenttia. Viime vuonna postiliikenteen volyyymi kasvoi lähes 7 prosenttia ja teleliikenteen volyyymi runsaat 14 prosenttia.

Postitoimissa on palvelupäämääränä ollut turvata postiliikenteen peruspalvelut edullisesti ja tasapuolisesti ja samalla kehittää palvelua sekä valikoimaltaan että laadultaan asiakkaiden ja yhteiskunnan tarpeiden mukaisesti. Keltainen Suora on tuotenimenä osoittautunut tehokkaaksi postin suoramarkkinointipalvelujen myyntityössä.

Viime vuonna linjaa jatkettiin kun tavarankuljetuspalvelujen kampanja käynnistettiin nimellä Keltainen Kuljetus. Postimyyntiä on pyritty tukemaan televisiomainonnalla, liikepakettipalvelujen ja elektronisen postiliikenteen kehittämistä on jatkettu ja yhtenä painopistealueena on ollut osoitehuoltopalvelujen kehittäminen.

Teletoimissa merkittäväntä oli vuonna 1987 uuden teletoimintalain voimaantuluminen toukokuun alusta. Laki selkiinnyttää teletoimen eri osapuolten työnjakoa ja säätelee kilpailutilannetta. Päätelaitteiden ja lisäarvopalvelujen pitkälle viety liberalisointi toteuttaa kuluttajan ja käyttäjän kannalta tarpeellisen kilpailun.

Odotan alkuvuodesta valtioneuvoston toimilupapäätöksiä, jotka edelleen selkiinnyttävät tilannetta. Uskon, että televäki voi tästä eteenpäin entistä paremmin rakentaa

yhteistyötä, joka takaa asiakkaille parhaan mahdollisen palvelun ja suorituskykyisen teletekniikan.

Hallintotoimen ja taloustoimen osalta on viety läpi merkittävä työ keskushallinnon keventämiseksi ja organisaation madaltamiseksi. Tarkoituksena on purkaa kangistava byrokraatia ja lisätä joustavuutta myös PTL:n sisäisessä toiminnassa. Merkittävää oli yhtymän toimintamallin valmistuminen vuoden lopussa, tulosjohtamisjärjestelmään siirtyminen, työjärjestyksen uusiminen sekä sisäisen normiston perkaaminen.

Ovet auki maailman tuulille

Tietoliikenteen kansainvälisyys on meille suomalaisille ilmiönä yhtä vanha kuin tietoliikennejärjestelmät yleensäkin. Kulkihan Suomen ensimmäinen postireitti vuonna 1638 Tukholmasta Turun, Helsingin, Porvoon ja Viipurin kautta Narvaan. Ensimmäinen telereitti oli puolestaan lennätinlinja Helsingistä Pietariin vuonna 1855!

Vuosi 1987 merkitsi uudenlaista kansainvälisen toiminnan alkamista. Viime vuosien monipuolinen järjestöllinen posti- ja telehallintojen yhteistyö pohjoismaisella ja eurooppalaisella tasolla sekä maailmanlaajuisesti ei enää ole riittänyt alati kiristyvässä kilpailussa. Erityisesti monikansalliset yksityiset yritykset – esimerkiksi postikuriirit ja satelliittiyhtiöt – ovat nakertaneet kannattavimpia markkinaosuuksia. Perinteiset PTL:t ovat nyt lähteneet vastahyökkäykseen, Pohjoismaat luonnollisesti kärjessä.

Konkreettisia esimerkkejä on sekä postitoimen että teletoimen puolella. Postihallinnot ovat esimerkiksi perustaneet yhdeksän eurooppalaisen maan sekä USA:n ja Kanadan yhteisen lentopostia hoitavan tytäryhtiön kotipaikkanaan Bryssel ja päätehtävänään EMS-liikenteemme menestyksenkä tukeminen. Telepuolella on taas perustettu pohjoismainen teleliikenneyhtiö TeleGate kotipaikkanaan Tukholma ja ensihuolenaan kilpailukykyisten datapalvelupakettien tarjoaminen pohjoismaisille kansainvälistyville yrityksille.

Entä jatkossa? PTL:n sekä osakkuus- ja tytäryhtiöitten tehtävänä tulee entistä keskeisemmin olemaan suomalaisten asiakkaittemme moninaiset tarpeet kautta maailman. Tarkoituksena on myydä konsultti-, ohjelmisto- ym. räätälöityjä tietoliikennepalveluja ”missä vain”.

Kansainvälistyminen on yksi nykymaailman megatrendeistä, suurista kehityslinjoista. Erityisesti tietoliikenteen kehitys kansainvälistää kanssakäymistä ja tekee mahdolliseksi elää samaa reaaliaikaa kaikkialla maapallollamme. Kehitys on erityisen nopeaa tällä alalla juuri nyt. Mutta koko 350 vuotisen historiamme aikana – ”sanansaattajista satelliittiaikaan” – perustehtävämme on pysynyt samana: Posti- ja telelaitos pitää yhteyttä ihmisten kesken.

Toivotan jokaiselle postiteleläläiselle mieleenpainuvaa ja menestyksellistä juhlavuotta!

Helsingissä tammikuun 1. päivänä 1988

Pääjohtaja

Pekka Tarjanne